

Kolláth György

Kamu vagy agyrém

Miért sírsz Viktor? Mert „a” Gabi nem találja a polgári körös kapcsokat. Ezért neked nem kellene sírnod. Először én is csak nevettem... Tapolca után krokodilkönny és marokba nevetés a közpolitika menüje. Kevesen teszik a helyére a hangzatos, bundás demagógiát; igazolva annak képtelenségét, tudatlanságát, ártalmasságát. Hiányzik a slussz is: így kell (ugyanígy kár) elhinni bármit a hamis hatásvadászatból. /Mert vagy nem tudják, miről beszélnek; vagy tudják, de a köz képébe hazudnak./ Hofi: vannak észérvek és vannak politikaiak. Előbbiek sem mindenkire hatnak. Látván, hogy honnan fúj a szél és járása hová vezet, csak lesz gondolkodó ember, aki elveti, hogy hülyítsék. Megvilágít(and)ó közjog:

A Jobbik 2014-es országgyűlési választási programjának Elszámoltatást! c. blokkja, 46. oldal: *„Eltöröljük a mentelmi jogot. A politikus ugyanolyan ember, mint bárki más. Törvények előtti egyenlőséget! A képviselőket visszahívhatóvá tesszük. Súlyos esetben a választások közt is legyenek politikailag elszámoltathatók a képviselők! Büntetőjogi felelősséget vezetünk be a politikai döntésekért. Leadott szavazatért, döntésekért is felelősséget kell viselniük azoknak, akik például kikaput hagytak a törvényekben....”*

Kamu és/vagy agyrém. Menetelés letűnt korok mélyére. Használni nincs erő, de rombolni, ártani, ostobasággal házalni igen. Az, amit a pártprogram ajánl, a képviselői (szabad) mandátum kinyírása; annak pótszereként, hogy a publikum torkig van a mamelukokkal, az önérdekkel és a tolvajlással. Jöjjön a tarvágás, hulljon a férgese! Nem számít, hogy mi az ok és az okozat; ki vagy mi lesz jobb, ill. rosszabb miatta, utána? Íme, a parlamentáris rendszer lényegének a szétzúzása, a nélkül, hogy alternatíván bíbelődnének: minek is?

Abszurd triász: visszahívhatóság, eltörölt mentelmi jog, büntetőjogi fenyegetettség szóért, voksért. Az egy dolog, hogy ezek mentén ki iparkodna képviselő lenni, s eme örültség hogyan orvosolná a mai, kíméletlen frakcióbeli betagolást. Egy másik dolog, hogy a „3 kórner egy tizenegyes”, sőt akár már egyé is, miként volna ugyanazokkal megszavaztatható, akik a képviselőt elvben 4-5 évre megbízták és felhatalmazták. Hús-, ill. ötvenezer szavazó vajon adná-e a voksát a deresre húzáshoz pusztán azért, mert a honatyá kiállt a saját meggyőződése, lelkiismerete, szakmai-emberi autonómiája mellett; komolyan vette, hogy nem X város vagy Y párt, hanem az egész ország érdeke a tét. És ha adná, jó lenne? Akit így sakkban lehet tartani, vissza lehet hívogatni, az nem méltó a gazda: a népszuverenitás alapegysége, a választópolgár bizalmára. Szolga: drága libériában és milióban.

Állampolgári ismeret a képviselői mentelmi jog mibenléte, két módja. Az egyik, a modernkori parlamentarizmus essenciája az anyagi jogi: feltétlen és örökidejű mentesség a parlamenti szólás- és döntési szabadság védelmében, az ún. felelőtlenség (ne tessék félreérteni, itt a műszó rossz, nem a tartalom). Ha képviselői felszólalásért, nyilatkozatért, szavazatért hetediziglen büntetni lehetne, Morgó helyén is Kuka ülne Hófehérke Házában. A mentelem másik válfaja az ún. sérthetetlenség, mely eljárási akadály mindaddig, amíg a Ház minősített többséggel ki nem adja a delikvenst. Arra szóló védelem, hogy főként a végrehajtó hatalom (kormány, rendőrség, ügyészség) ne tudja egyenként le vadászni, bűnözővé avatni, vezetőszáron feltálatni a médiának a kellemetlen(kedő) ellenzéket, a politikai ellenfelet. Állítja bárki, hogy ennek a veszélye, a súlya elmúlt, vagy jelen és jövő időben kisebb, mint a jogegyenlőség egyen-parancsáé?

Mind az érdemi, mind az eljárási képviselői mentelem (és bár hasonló, itt mégsem említett bírói, ügyési mentelmi jog) nem korlátlan: természetes feltételei és akadályai vannak (pl. titokvédelem, személyiség-védelem, tettenérés). Tankönyvi tételek: „A mentelmi jog nem személyes előjog, arról a képviselő - a szabálysértési eljárás kivételével - nem mondhat le, képviselői minőségére az eljárás során hivatkozni kell. E jogát mindenki köteles tiszteletben tartani. A képviselőnek haladéktalanul jeleznie kell mentelmi jogának megsértését a házelnöknek.” A képviselő munkavégzésének zavartalanságát biztosító jog így indokolt kivétel az egyenlőség normája alól: javítani nem tönkre tételével, hanem gyakorlati, pártatlan finom hangolásával kéne és lehetne. Képviselői jogállási törvény, tankönyv, parlamenti norma és légkör átírható, sutba vágható; ám bizonyára csak azzal a megfontolással, hogy előbb tán

ismerni kéne azt, amit a radikalizmus bőszen elvetne. És ha már mentelmi jog, nem inkább azon kellene gondolkodni, hogy az országgyűlési mandátumhoz kapcsolódó jogi védelem ésszerű minimuma illesse meg a helyi képviselőket is; leginkább a szavazataikért való utólagos, pártos, PR-os számonkérés alól?

Az pedig, hogy kéne egy külön, speciális büntetőjog a képviselők döntéseinek ab ovo fenyegetettsége körében és érdekében, kapitális örültségnek is kínos. Mi számítana ilyen, ekkora hibának; ki, mikor és miért venné ezt elő; vajon minden beiktatás ezzel kezdődne az új országgyűlésben; ki ítél és milyen alapon elkövetési magatartásról, szándékosságról, gondatlanságról ilyenkor; lenne-e hozzá külön ügyészség meg bíróság is rendszeresítve, s mi volna a fő- és a mellékbüntetés, netán visszajönne a kivégzés, mint a régi „szép” időkben?

Bölcsesség ajánlható a radikalizmussal szemben. A 22 éves Churchill, 1897 júliusában, fiatal katonatisztként elmondta az első nyilvános beszédét: „A parlament nehézkes ugyan, de nem tunya. Egy igen fontos törvényjavaslat fekszik előtte hazánk munkásembereiről... A radikálisok, akik sosem elégedettek a liberálisokkal, de mindig liberálisan bánnak a más pénzével, azt kérdezik, miért nem vonatkozik mindenkire. Ez rávall a radikálisokra – a hebehurgya, mohó, kelekótya radikális politikára. Azt az embert juttatja eszembe, aki, hallván, hogy a szellőztetés jó dolog, háza összes ablakát kiveri, aztán elviszi a reuma.”

A szerző alkotmányjogász